
ECONOMIC ANALYSIS OF ACCOUNTING INDICATORS IN THE FUNCTION OF MAKING A DECISION ON LOAN AND BORROWING

Ljiljana Stošić Mihajlović

Academy of Technical and Educational Vocational Studies, Nis - Department in Vranje, Serbia,
ljiljana.stosic.mihajlovic@akademijanis.edu.rs

Abstract: The process of making a decision on borrowing a company on the basis of a loan is based on the application of a complex procedure, where several reports from the accounting sector are included in the analysis and decision-making on lending. Also, on the part of creditors, within the credit analysis, the financial and market aspect of the company's business is processed in detail. Financial analysis significantly influences the positive decision on loan approval, but in combination with other analysis, the final decision on loan approval is made. In addition, the credit analyst pays special attention to the way of identifying risks and risk exposures of companies in their business. When applying for a loan in a bank, the company should enclose all the necessary documentation and be available to the bank for all necessary information. By applying a complex banking procedure, all relevant aspects of the company's operations that are important for making a decision on approving a loan are analysed. The market and the industry in which the company operates are analysed, and the financial analysis is performed by calculating the most important ratio indicators in the previous three-year period. Credit analysts specify the risks to which a company is exposed in its business, all in the function of making a decision on lending to companies. This paper discusses the economic analysis of accounting indicators in the function of making a decision on a loan, from the point of view of creditors, most often commercial banks. The aim of this paper is to point out the importance of purposeful analysis of accounting indicators, especially financial reports, on the basis of which the analysis of business performance is performed, with the aim to make credit decisions based on established analysis results. by management. The methodology applied during the preparation of this paper is suitable for research in the social sciences, in general, but also specifically for the area that the paper explores, and these are specific accounting techniques and elements needed for economic analysis. The results we obtained during the research confirm the goal of the research: up-to-date, qualitative and quantitative accounting of business changes is the only real basis on which operations with data from accounting reports are possible, which are related to economic analysis of business changes and business flow planning. Well-organized accounting business with timely and credible accounting coverage of business changes provides good information for business analysis and, more importantly, the basis for planning future business activities, which is the main conclusion of this paper. The recommendation for future research, but also for business practice, refers to the constant insistence on efficient and effective analysis of accounting reports in the segment related to lending and decision-making on corporate borrowing in the financial market.

Keywords: financial market, accounting reports, economic analysis

EKONOMSKA ANALIZA RAČUNOVODSTVENIH POKAZATELJA U FUNKCIJI DONOŠENJA ODLUKE O KREDITU I ZADUŽIVANJU

Ljiljana Stošić Mihajlović

Akademija tehničko-vaspitačkih strukovinih studija, Niš – odsek u Vranju, Srbija,
ljiljana.stosic.mihajlovic@akademijanis.edu.rs

Rezime: Proces donošenja odluke o zaduživanju preduzeća po osnovu kredita se bazira na primeni složene procedure, gde je više izveštaja iz računovodstvenog sektora uključeno u analizu i donošenje odluke o kreditiranju. Takođe, i na strani kreditora, u okviru kreditne analize detaljno se obrađuje finansijski i tržišni aspekt poslovanja preduzeća. Finansijska analiza značajno utiče na donošenje pozitivne odluke o odobravanju kredita, ali se u kombinaciji sa drugim analizama donosi konačna odluka o odobravanju kredita. Pored toga, kreditni analitičar posebnu pažnju usmerava na način identifikacije rizika i izloženosti rizicima preduzeća u svom poslovanju. Prilikom podnošenja zahteva za kredit u banci, preduzeće treba da priloži svu potrebnu dokumentaciju i bude na raspolaganju banci za sve neophodne informacije. Primenom složene bankarske procedure analiziraju se svi relevantni aspekti poslovanja preduzeća koji su od značaja za donošenje odluke o odobravanju kredita. Analizira se tržište i industrija u kojoj preduzeće posluje, vrši finansijska analiza kroz izračunavanje najvažnijih raciono pokazatelja u prethodnom trogodišnjem periodu. Kreditni analitičari

specificiraju rizike kojima je preduzeće izloženo u svom poslovanju, a sve u funkciji donošenja odluke o kreditiranju preduzeća. U ovom radu se govori o ekonomskoj analizi računovodstvenih pokazatelja u funkciji donošenja odluke o kreditu, sa stanovišta kreditora, najčešće se to poslovne banke. Cilj rada je da ukaže na značaj svrsishodne analize računovodstvenih pokazatelja, naročito finansijskih izveštaja, na temelju kojih se obavlja analiza uspešnosti poslovanja, sa ciljem da se na osnovu utvrđenih rezultata analize donesa odluka o kreditiranju odnosno odobravanju kredita od strane kreditora i odluka i zaduživanju preduzeća, od strane menadžmenta. Metodologija koja je primenjena prilikom izrade ovog rada primerena je istraživanjima u društvenim naukama, uopštem smislu, ali i posebno za oblast koju rad istražuje, a to su specifične računovodstvene tehnike i elementi potrebni za ekonomsku analizu. Rezultati do kojih smo prilikom istraživanja došli potvrđuju cilj istraživanja: ažurno, kvalitativno i kvantitativno računovodstveno obuhvatanje poslovnih promena jedino je prava osnova na koje su moguće operacije sa podacima iz računovodstvenih izveštaja, koje su vezane za ekonomsku analizu poslovnih promena i planiranje poslovnih tokova. Dobro organizovano računovodstveno poslovanje uz pravovremeno i verodostojno računovodstveno obuhvatanje poslovnih promena daje dobre informacije za analizu poslovanju i što je još važnije, osnovu za planiranje narednih poslovnih aktivnosti, što je glavni zaključak ovog rada. Preporuka za buduća istraživanja, ali i za poslovnu praksu, odnosi se na stalno insistiranje na efikasnoj i efektivnoj analizi računovodstvenih izveštaja u segmentu koji se odnosi na kreditiranje i donošenje odluka o zaduživanju preduzeća na finansijskom tržištu.

Ključne reči: finansijsko tržište, računovodstveni izveštaji, ekonomska analiza

1. UVOD

Finansijsko izveštavanje o stanju, uspehu i tokovima sredstava preduzeća i drugih pravnih lica je upravljачka

nadležnost i odgovornost menadžmenta. Ono je u stručnoj odnosno profesionalnoj nadležnosti finansijskog računovodstva i glavnog računovođe preduzeća i drugih organizacija. Kad su finansijski izveštaji objavljeni oni su predmet slobodne interpretacije od strane svakog korisnika, odnosno njegovog analitičara [1].

Osnovni cilj finansijskog izveštavanja jeste sagledavanje realne i objektivne finansijske situacije preduzeća. Da bi se taj cilj ostvario, neophodno je izvršiti finansijsku analizu, koja na osnovu sagledavanja sadašnjih i prethodnih ostvarenja predstavlja osnovu za predviđanje budućeg finansijskog stanja[2].

Najznačajniji korisnici finansijskih izveštaja su investitori i kreditori, bilo da se radi o sadašnjim ili potencijalnim, kao i menadžment preduzeća. Međutim može se govoriti o čitavom nizu korisnika koji se najčešće dele u dve grupe:

- 1) eksterni (npr. akcionari, poslovni partneri, konkurencija, banke i ostale finansijske institucije, državni organi, privredne komore itd.), i
- 2) interni korisnici (npr. nadzorni odbor, menadžment, zaposleni, sindikat i drugi).

Svi navedeni korisnici zainteresovani su za kvalitet finansijskih izveštaja koji je potrebno razmatrati u kontekstu kvaliteta računovodstvenih informacija [3].

Finansijski izveštaji saopštavaju finansijsku poziciju preduzeća na tačno određeni dan, ali su i pokazatelji poslovanja preduzeća u određenom vremenskom periodu.

Na osnovu informacija sadržanih u finansijskim izveštajima mogu se sagledati i oceniti ostvarenja preduzeća iz prethodnog perioda i na osnovu toga predvideti ostvarenja u budućem periodu, što ujedno predstavlja informacionu podršku menadžerima za donošenje poslovnih odluka i za planske aktivnosti, što se odražava na rezultat poslovanja preduzeća u kraćem i dužem vremenskom periodu. Finansijski izveštaji se uobičajeno sastavljaju uz pretpostavku da preduzeće vremenski neograničeno posluje i da će nastaviti da posluje u doglednoj budućnosti.

2. MATERIJAL I METODE

Namena finansijskih izveštaja je da svim zainteresovanim pruže informacije o imovinskom i finansijskom stanju preduzeća, kao i o promeni stanja. Oni imaju i određena ograničenja, budući da uglavnom ne daju sliku o imovinskom stanju u budućnosti i ne sadrže nefinansijske informacije. Oni takođe pokazuju rezultate rada menadžmenta ili odgovornosti menadžmenta za poverene resurse i služe kao osnova za donošenje odluka u vezi s ulaganjima u preduzeće. Sastavni delovi finansijskih izveštaja su u uzajamnoj vezi jer odražavaju različite aspekte istih transakcija. Nijedan od njih ne služi samo jednoj svrsi i ne pruža potpunu sliku o uspešnosti ako se ne koristi bilansom stanja i izveštajem o promenama finansijskog položaja [4].

Da bi se izbegle pogrešne poslovne odluke, upravljanje mora biti zasnovano na realnim i objektivnim, tj. istinitim i fer informacijama. Isticanjem realnosti i objektivnosti informacija u razmatranje se uvodi problematika revizije. Povezano sa tim, nameće se pitanje koja je zapravo uloga revizije u tržišnoj ekonomiji. Revizija, pre svega, štiti interes vlasnika kapitala, zatim pomaže u pribavljanju dodatnog kapitala i obezbeđuje realne i

objektivne informacije za upravljanje. Zbog toga se često ističe i to da je revizija vrlo značajna pretpostavka preduzetništva [6].

MSFI imaju značajnu ulogu u ujednačavanju finansijskog izveštavanja na globalnom nivou. Glavni cilj MSFI jeste da se poveća razumljivost i uporedivost finansijskih izveštaja radi sagledavanja što realnijeg finansijskog položaja

privrednih entiteta. MSFI su uvedeni da bi se postigla transparentnost i jednoobraznost finansijskih izveštaja bilo kog ekonomskog subjekta, bez obzira na delatnost kojom se bavi i zemlju u kojoj posluje. Ovi standardi čine koncepte koji se koriste za konvertovanje računovodstvenih evidencija u pouzdane računovodstvene izveštaje, tj. unificirana pravila za eksterno izveštavanje [5].

Informacije koje se pružaju korisnicima o finansijskom položaju preduzeća i uspešnosti poslovanja su sadržane u redovnim godišnjim finansijskim izveštajima, koji mogu biti: [6].

- Bilans stanja,
- Bilans uspeha,
- Izveštaj o ostalom rezultatu.
- Izveštaj o promenama na kapitalu,
- Izveštaj o tokovima gotovine,
- Napomene uz finansijske izveštaje.

3. REZULTATI

Analiza finansijskih izveštaja se predstavlja kao osnova za procenu perspektivi, predstavlja spoj prošlosti i sadašnjosti radi donošenja boljih odluka u budućnosti. Ona daje odgovor na pitanje kako je preduzeće poslovalo u prethodnom vremenskom periodu i kako da poboljša rezultate u narednom razdoblju. Odnosi se na podvrgavanje finansijskih izveštaja analitičkom ispitivanju kroz upotrebu odgovarajućih metoda i instrumenata sa ciljem ocene finansijske situacije preduzeća. Za opšte analize finansijskih izveštaja se podrazumevaju vertikalna, horizontalna i grafička analiza. [7]

Uloga i značaj racio analize koja se iscrpljuje stavljanjem u odnos jedne bilansne pozicije prema drugoj, izražen u prostoj matematičkoj formuli, naziva se racio. Značaj supstitucije apsolutnih vrednosti racio-brojeva proističe iz potrebe da se utvrde i izmere one uzorčne veze između bilansnih pozicija koje osvetljavaju neki od finansijski relevantnih aspekata poslovne aktivnosti preduzeća [8]. U racio odnos stavlja se bilansne veličine koje su međusobno povezane ili uslovljene. Racio pokazatelji su nosioci informacija koje su potrebne za odlučivanje i upravljanje preduzećem. Pokazatelji se izračunavaju i upotrebljavaju zavisno od interesa donosioca poslovnih odluka. Tako su vlasnici kapitala zainteresovani za dugoročnu profitabilnost i sigurnost. Menadžment preduzeća je za interesovan za sve pokazatelje poslovanja, jer se brine o likvidnosti, kratkoročnoj i dugoročnoj finansijskoj stabilnosti i profitabilnosti.

Pokazatelji likvidnosti - Likvidnost preduzeća je njegova sposobnost da u roku isplaćuje svoje dospele obaveze. Likvidnost preduzeća proističe iz odnosa likvidne imovine i kratkoročnih obaveza na bilansni dan. Likvidnom imovinom se smatra obrtna imovina. Ocena povoljnosti bilo kog od ovih odnosa zavisi ne samo od visine racia koji taj odnos izražava, već i od strukture i ročnosti imovine o kojoj je reč i od ročnosti kratkoročnih obaveza na bilansni dan. Najznačajniji pokazatelji likvidnosti su:

- Koeficijent trenutne likvidnosti
- Koeficijent ubrzane likvidnosti
- Koeficijent tekuće likvidnosti

Pokazatelji zaduženosti - Zaduzenost se prikazuje preko strukture pasive bilansa stanja posmatrane sa stanovišta vlasnika. Pokazatelji zaduženosti prikazuju koliko je preduzeće zaduzeno i rizičnost njegovog zaduzivanja. Neki od pokazatelja zaduzenosti su: [9]

- Finansijski leveridž
- Koeficijent sopstvenog finansiranja
- Faktor zaduzenosti
- Indikator samostalnosti finansiranja
- Solventnost

Pokazatelji aktivnosti - Pokazatelji aktivnosti se dobijaju na osnovu podataka iz bilansa stanja i bilansa uspeha i izražavaju broj dana zadržavanja poslovnih sredstava u konkretnom obliku. Najznačajniji pokazatelji aktivnosti su:

- Pokazatelji obrta ukupne poslovne imovine
- Pokazatelji obrta obrtnih sredstava (zaliha, robe itd.)
- Pokazatelji obrta potraživanja od kupaca

• Pokazatelji obrta obaveza prema dobavljačima

Pokazatelji profitabilnosti - Dva nabitnija pokazatelja profitabilnosti su bruto marža profita i neto marža profita. Bruto marža profita je pokazatelj kojim se meri adekvatnost cenovne strategije u smislu odnosa cena i troškova preduzeća. Pokazuje koji deo prihoda od prodaje preduzeće zadržava u obliku dobiti pre oporezivanja. Bruto marža se u stranoj literaturi naziva i EBIT maržom. Neto marža profita je važan pokazatelj koji najpreciznije pokazuje konačan rezultat realizovanih poslovnih aktivnosti. Iz njega je vidljivo koji deo prihoda ostaje preduzeću u vidu dobiti kojim može slobodno raspolagati i koji predstavlja osnovu za razvoj i unapređenje poslovanja [10].

Postoji mnoštvo definicija rizika, a u najopštijem smislu može se reći da se pojam rizika odnosi na manju ili veću neizvesnost u pogledu očekivanog ishoda poslovne aktivnosti. Suština te neizvesnosti proističe iz nedovoljnosti i nepouzdanosti informacija na bazi kojih se donose poslovne odluke. Kod rizika postoji određena verovatnoća nastajanja, dok je kod neizvesnosti nemoguće odrediti verovatnoću nastajanja.

U procesu odobravanja kredita i kasnije otplate kredita, banka je izložena jedino kreditnom riziku, tj. riziku da li će klijent uspeti da vrati dug sa pripisanom kamatom. Tokom tog procesa i preduzeće je izloženo raznim rizicima, koji mogu uticati na to da li će moći da dobije kredit od banke i da ga vrati u budućnosti.

Strateški rizik – odnosi se na odluke direktora preduzeća koje on donosi i vezi sa ciljevima preduzeća. Ovaj rizik se javlja ukoliko se ne ostvaruju postavljeni ciljevi preduzeća. Strateški rizik može da bude kratkotrajan i dugotrajan. Ukoliko strateški rizik utiče na svakodnevne aktivnosti poslovanja preduzeća onda je to kratkotrajan rizik, a ukoliko se odnosi na strateške odluke koje se donose u budućnosti, onda je to dugotrajan strateški rizik. Operativni rizik - je rizik ljudskog faktora. Javlja se usled sukoba internih interesa u okviru jednog preduzeća. Ovaj rizik se može javiti kao posledica lošeg rukovodstva menadžmenta. Kvalitet menadžmenta je veoma važan, a uglavnom i ključan faktor za dugoročnu stabilnost preduzeća. Potrebno je stalno usklađivanje unutrašnjih resursa preduzeća i adekvatno pozicioniranje na tržištima.

Rizik zemlje - nastaje usled ekonomskih, socijalnih, pravnih ili političkih poremećaja koji su se desili na teritoriji zemlje u kojoj preduzeće posluje. Ovi poremećaji se najčešće ne mogu lako predvideti i preduzeće uglavnom ne uspeva da izbegne ovaj rizik ukoliko nastane. U rizik zemlje spada i nestabilnost jedne zemlje u pogledu visoke nezaposlenosti, inflacije, deficita budžeta itd.

Tržišni rizik – predstavlja rizik od promene tržišnih cena i odnosa razmene, koji dovode do sniženja vrednosti pojedine finansijske imovine i njihovih portfolia. Neki od najvažnijih tržišnih rizika su: valutni rizik, kamatni rizik i kreditni rizik.

Valutni rizik – nastaje zbog promene deviznog kursa jedne valute u odnosu na drugu valutu. Preduzeće je izloženo ovom riziku ukoliko posluje van granica svoje države, tj. na inostranom tržištu. Ovaj rizik je izuzetno nepredvidiv i preduzeće je izloženo deviznom riziku ukoliko promena deviznog kursa ima negativan uticaj na vrednost imovine, investicija itd.

Kamatni rizik – nastaje ukoliko menjanje kamatne stope ima štetan efekat na poslovanje preduzeća. Kamatni rizik se može javiti u dva slučaja, i to, ukoliko se preduzeće želi zadužiti, a kamatna stopa se poveća, ili ukoliko preduzeće želi investirati svoja novčana sredstva, a kamatna stopa se smanji. Kamatni rizik se može izbeći jedino ukoliko preduzeće finansira svoje poslovanje isključivo iz sopstvenih sredstava.

Kreditni rizik – se javlja ukoliko preduzeće nije u stanju da naplati svoja potraživanja zbog nelikvidnih dužnika. Kreditni rizik nastaje kada preduzeće pozajmljuje, investira ili daje kredit i odnosi se na povraćaj pozajmljenog novca ili isplate od prodane robe ili usluga. Ukoliko klijent ne želi ili ne može da plati preduzeću svoje obaveze povećava se kreditni rizik. Ovaj rizik utiče na likvidnost preduzeća, što je veći kreditni rizik, javlja se i veći rizik likvidnosti. Na kreditni rizik preduzeće može da utiče tako što će različitim instrumentima podsticati i ubrzavati naplatu potraživanja od svojih kupaca.

Cilj nauke je otkrivanje zakonitosti po kojima se pojave događaju i zakonitosti koje vladaju među pojavama. Francuski filozof Dekart formulisao je metod naučnog mišljenja u četiri pravila:

1. kao istina može da se prihvati samo ono što je nepobitno dokazano da je takvo;
2. svaki problem raščlaniti na onoliko delova koliko je potrebno za njegovo rešenje, tj. u svakom problemu analizirati faktore koji ga sačinjavaju;
3. idući od prostog ka složenijem izvršiti sintezu faktora utvrđenih analizom i
4. izvršiti potpuno nabranje i sačiniti opšti pregled, da bi se ostvarila kontrola da u analizi i sintezi nije ništa izostavljeno. Tvrdnje (ili stvari) koje su dokazane naučnim metodom postaju zakoni, pravila ili načela, jer su konačno istražene. Zakoni ne predstavljaju samo istinite tvrdnje, već su oni i instrumenti da se hipoteze istraže i utvrde, eventualno, novi zakoni koji se izvlače iz istraživanja hipoteze. Tako utvrđeni zakoni, odnosi između zakona u kojima nema ništa hipotetično, a budući da su instrumenti za istraživanja, predstavljaju teoriju koja je “kutija sa alatom” za istraživanje. Svrha analize bilansa i u nauci je upravo u tome da se poveća “alat u kutiji”. S povećanjem

“alata u kutiji” stvaraju se preduslovi ne samo za dalje razvijanje teorije bilansa već i za uspješno upravljanje, odnosno za donošenje ispravnih odluka na podlozi analize bilansa u poslovne svrhe koja koristi “kutiju s alatom”, mada je ne dopunjava. Zahvaljujući upravo analizi bilansa u naučne svrhe razvile su se teorije bilansa, bilansna načela, pravila procenijavanja.

Finansijsko stanje, često se naziva i finansijska situacija ili finansijska konstitucija, jeste zapravo struktura sredstava i izvora finansiranja iz koje se izvlače relacije odnosa sredstava po roku vezanosti i izvora finansiranja po roku raspoloživosti (finansijska ravnoteža) i odnosa sopstvenih i pozajmljenih izvora finansiranja (zaduženost). Te relacije su bitne za ocenu finansijskog stanja sa aspekta likvidnosti i solventnosti, ali pored toga bitna je i reprodukciona sposobnost i održavanje realne vrednosti sopstvenog kapitala. Velika je razlika između preduzeća koje sopstvenim kapitalom nije sposobno da finansira prostu reprodukciju, preduzeća koje je sopstvenim kapitalom sposobno da finansira prostu reprodukciju i preduzeća koje je sopstvenim kapitalom sposobno da finansira proširenu reprodukciju.

4. DISKUSIJA

Finansijska situacija kompanije, je dobra, odnosno ukoliko ima dovoljno sredstava za izvršenje postavljenog poslovnog zadatka, ukoliko postoje skladniji odnosi između osnovnih, i, obrtnih sredstava, u potpunosti, ukoliko unutar svake, pomenute, grupe nisu poremećeni normalni odnosi između njihovih konstitutivnih elemenata, ukoliko su rokovi naplate potraživanja, relativno, kraći, ukoliko su sopstveni izvori jače zastupljeni od tuđih, ukoliko su rokovi vraćanja pozajmljenih sredstava duži, ukoliko je kamata na pozajmljena sredstva manja. Kvantitativno izbalansirani odnos kratkoročnih vs dugoročnih sredstava utiče na utvrđivanje sofisticiranije vs kvalitetnije forme izražavanja finansijskog položaja neke kompanije. Osim, potrebe determinisanja odnosa između parcijalno analiziranih kategorija, relevantno je ukazati, i, na sraznere između parcijalno analiziranih bilansnih pozicija, unutar istih. Shodno tome, procesom redukovanja vremenskih rokova naplate potraživanja od kupaca, ali, i, drugih dužnika, moguće je značajnije unapređenje finansijskog položaja neke kompanije. Važno je detektovati neuralgične tačke unapređenja poslovno - finansijske pozicije kompanije. Okretanje kompanije - kupca ka drugim, potencijalnim, kompanijama - dobavljačima, predstavlja jednu, ogromnu negativnu konotaciju implementiranja pomenute strategije. Opisana, negativna okolnost biće manifestovana u uslovima nepostojanja diferenciranog proizvodnog programa, u odnosu na konkurenciju.

Harmonizacija računovodstvenog obuhvatanja i procesiranja poslovnih događaja i transakcija, pa shodno tome i finansijskih izveštaja, predstavlja ujednačavanje „pravila igre” sa ciljem da se poveća nivo njihove uporedivosti. Uopšteno gledajući, cilj harmonizacije je da se donosiocima poslovnih odluka obezbede finansijski izveštaji koji po sadržini i formi prevazilazi okvire državnih granica i lokalnih propisa. Međunarodne profesionalne računovodstvene organizacije, pod uticajem najbolje prakse razvijenih ekonomija u svetu, razvile su instrumente harmonizacije u vidu Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja. Doprinos Evropske Unije harmonizaciji finansijskih izveštaja ogleda se u usvojenim i preporučenim Direktivama. Direktive Evropske unije nemaju obavezujući karakter nego se njihov sadržaj po potrebi implementira u nacionalno zakonodavstvo. Harmonizacija finansijskog izveštavanja na svetskom nivo postigla je određeni uspeh. Proces harmonizacije objektivno usporavaju: domicilni zakonski propisi, dostignuti nivo ekonomskog razvoja, transformacije privrede i njenih subjekata, propisana ili nepropisana forma finansijskih izveštaja, rokovi čuvanja izveštaja, način i forme obelodanjivanja uz finansijske izveštaje, pravila tržišta kapitala, poreski propisi, različite valute izveštavanja, jezik izveštavanja

Procedura odobravanja kredita je veoma složen proces u koji je uključeno više bankarskih sektora, kako bi se donela odluka o kreditiranju preduzeća. Procedura počinje od apliciranja klijenta za kredit do samog odobravanja i kasnije praćenja otplate kredita. Metodologija koja se koristi u procesu odobravanja kredita je poslovna tajna svake banke.

5. ZAKLJUČAK

Ekonomska analiza, kao što je ranije napisano, sačinjava se u poslovne i naučne svrhe. Analizom finansijskih izveštaja u poslovne svrhe utvrđuju se rezultati upotrebe resursa pod uticajem kvalitativnih faktora koji potiču iz preduzeća i njegovog užeg i šireg okruženja. Upotreba rezultata analize finansijskih izveštaja u poslovne svrhe je višestruka. Prva upotreba analize je u funkciji odlučivanja vlasnika resursa preduzeća, prvenstveno kapitala. Oni često svoje odluke ne temelje samo na osnovu numerički izraženih informacija u finansijskom izveštaju, nego se oslanjaju i na kvalitativne i kvantitativne nalaze analize finansijskih izveštaja. Rukovodstvo preduzeća analizom finansijskih izveštaja spoznaje zašto su rezultati odluka o upotrebi resursa u toku jedne poslovne godine takvi kakvi jesu. Rezultati analize finansijskih izveštaja koriste se kod donošenja novih odluka koje preduzeće vode ka ostvarivanju postavljenih ciljeva. Finansijski izveštaji shodno načelima bilansiranja uvek iskazuju početno stanje ili

stanje bilansne pozicije prethodnog perioda na isti dan i stanje na dan finansijskog izveštaja. Na osnovu tih informacija lako je izvršiti analizu dinamike (kretanja) odnosno promene vrednosti bilansnih pozicija na dan prethodnog i tekućeg dana bilansa. Ova promena se izražava indeksom ili koeficijentom. Kada se analizom dinamike koristi više uzastopnih finansijskih izveštaja tj. formira se vremenska serija, onda je moguće u analizi koristiti i složenije statističke alate za analizu kao što su korelaciona analiza, trend, regresiona analiza i druge.

Odluka o zaduživanju preduzeća kod kreditora, a najčešće su to poslovne banke nije nimalo jednostavna i počiva zaista na velikom broju informacija koje treba da dolaze iz računovodstvenog sektora na osnovu sublimiranih računovodstvenih izveštaja. Takođe, odobravanje kredita je složen proces koji se sprovodi u nekoliko sektora u banci. Tom prilikom se analiziraju finansijske performanse preduzeća koje aplicira za kredit, interni i eksterni faktori koji utiču na njegovo poslovanje, kao i izloženost rizicima. Finansijskoj analizi se daje veliki značaj u procesu kako donošenja odluke o zaduživanju, tako i kod odobravanja kredita, ali je potrebno napomenuti da ona nije dovoljna da bi se donela konačna odluka. Veoma je bitna pouzdanost podataka koji se nalaze u finansijskim izveštajima koji su dostupni kreditnim analitičarima u banci. Rizike je teže predvideti, usled neizvesnosti njihovog nastajanja u budućnosti i zbog toga treba prikupiti i analizirati brojne informacije o trenutnom, ali i poslovanju preduzeća u prethodnom periodu kako bi se mogla predvideti verovatnoća ispoljavanja nekog rizika u budućnosti i načini upravljanja rizicima. Banka za svakog klijenta definiše iznos kredita koji mu može odobriti i uslove pod kojima se kredit plasira. Teškoće u vraćanju kredita od strane klijenta povećavaju izloženost banke kreditnom riziku.

LITERATURA

- Knežević, G. (2009). Analiza finansijskih izveštaja, Univerzitet Singidunum, Beograd.
- Nerandžić, B., & Demko Rihter, J. (2017). Menadžersko računovodstvo – Praktikum, FTN Izdavaštvo, Novi Sad
- Perović, V., & Nerandžić, B. (2015). Poslovne finansije, Fakultet tehničkih nauka u Novom Sadu.
- Rodić, J., Andrić, M., Vukelić, G., & Vukelić, B. (2015). Analiza finansijskih izveštaja, Ekonomika, Beograd.
- Rodić, J. (1991). Teorija i analiza bilansa, Ekonomika, Beograd.
- Stevanović, N., & Malinić, D. (2005). Upravljačko računovodstvo, Ekonomski fakultet u Beogradu.